

Η ανωνυμία των δωτών γεννητικού υλικού υπό αναθεώρηση;

Θεόδωρος Τροκάνας,
Δ.Ν., ΣΕΠ Ελληνικό Ανοικτό
Πανεπιστήμιο

Στις 12 Απριλίου 2019 η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης εξέδωσε τη Σύσταση 2156 (2019) με τίτλο *“Don anonyme de sperme et d’ovocytes: trouver un équilibre entre les droits des parents, des donneurs et des enfants”*. Μέσω αυτής προτείνεται ουσιαστικά η αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου της ανώνυμης δωρεάς γεννητικού υλικού στα 47 κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Η αναγνώριση στο παιδί ενός δικαιώματος γνώσης της καταγωγής συνδέεται παραδοσιακά με το δικαίωμά του στην ταυτότητα και στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, όπως επίσης με το δικαίωμα σεβασμού στην ιδιωτική ζωή του. Είναι γνωστό επίσης ότι το δικαίωμα γνώσης της καταγωγής του παιδιού δεν είναι απόλυτο, αλλά αυτό εναρμονίζεται με τα συμφέροντα και άλλων εμπλεκόμενων μερών, πρωτίστως του δότη ή των δωτών γαμετών, των νόμιμων γονέων, των κλινικών και παρόχων ιατρικών υπηρεσιών, της κοινωνίας και των υποχρεώσεων του κράτους. Ωστόσο, ενώ μέχρι τώρα η πλίστιγγα έγερνε υπέρ του δικαιώματος των δότην γεννητικού υλικού στην ανωνυμία, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης καλεί το Συμβούλιο των Υπουργών να επανεξετάσει το ζήτημα με γνώμονα τις ακόλουθες αρχές:

1. Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να άρουν την ανωνυμία σε κάθε μελλοντική δωρεά γαμετών και να απαγορεύσουν την ανώνυμη χρήση σπέρματος και ωαρίων. Σε πρακτικό επίπεδο, διευκρινίζεται ότι η ταυτότητα του δότη δε θα αποκαλύπτεται στην οικογένεια τη στιγμή της δωρεάς γεννητικού υλικού, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου η τελευταία πραγματοποιείται από συ-

γενή ή φίλο (πράγμα που ασφαλώς υπονοεί ότι οι απαγορευμένες μέχρι σήμερα δωρεές με γνωστό δότη πλέον θα ενθαρρύνονται). Απεναντίας, προτείνεται το παιδί να πληροφορείται (κατά προτίμηση από το κράτος) για την ύπαρξη πρόσθετων πληροφοριών που αφορούν στις συνθήκες γέννησής του κατά την ηλικία μεταξύ 16 και 18 ετών. Τότε, το παιδί θα μπορεί να αποφασίζει αν θέλει να έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες, οι οποίες αφορούν στην ταυτότητα του δότη, πότε θέλει να έχει πρόσβαση, καθώς και αν επιθυμεί να έρθει σε επαφή με το δότη (κατά προτίμηση μετά από κατάλληλη καθοδήγηση, συμβουλευτική και υποστήριξη).

2. Η άρση της ανωνυμίας δε θα πρέπει να έχει καμία νομική συνέπεια στη συγγένεια. Πιο συγκεκριμένα, ο δότης θα πρέπει να προστατεύεται απέναντι σε κάθε αξίωση αναγνώρισης πατρότητας, διατροφής και αναγνώρισης κληρονομικού δικαιώματος. Από την άλλη πλευρά, ο δότης δε θα πρέπει να έχει το δικαίωμα επαφής με το παιδί που γεννιέται με δική του δωρεά.

3. Τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που επιτρέπουν τη δωρεά γεννητικού υλικού οφείλουν να δημιουργήσουν και να διατηρούν ένα εθνικό μητρώο δωτών και προσώπων που γεννήθηκαν με δωρεά, με σκοπό τη δυνατότητα επιβολής ενός ανώτατου ορίου στον αριθμό των δυνατών δωρεών από τον ίδιο δότη, την αποτροπή των γάμων μεταξύ κοντινών συγγενών και την ιχνηλασιμότητα των δωτών σε περιπτώσεις ιατρικής ανάγκης. Οι κλινικές και οι πάροχοι ιατρικών υπηρεσιών οφείλουν να διατηρούν επαρκείς φακέλους, να τους διαμοιράζονται με τα εθνικά μητρώα και να διαθέτουν μηχανισμό που να διασφαλίζει τη διασυννοριακή ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στα εθνικά μητρώα.

4. Η άρση της ανωνυμίας των δωτών γαμετών δεν μπορεί να είναι αναδρομική, εκτός για ιατρικούς λόγους ή εφόσον ο δότης συναινέσει σε αυτό και εγγραφεί στο προαναφερθέν εθνικό μητρώο δωτών και προσώπων που γεννήθηκαν με δωρεά, κατόπιν κατάλληλης καθοδήγησης και συμβουλευτικής του.

Η ανωνυμία των δότην γεννητικού υλικού υπό αναθεώρηση;

Συμπερασματικά, θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει ότι το προτεινόμενο νομοθετικό πλαίσιο άρσης της ανωνυμίας δωρεάς γεννητικού υλικού δεν είναι πλήρως αλληλά *περιορισμένης εμπέλητας* για τρεις λόγους: *πρώτον*, η διαδικασία αποκατάστασης της επαφής με το δότη θα εκκινεί μόνο με πρωτοβουλία του παιδιού, αλληλά όχι του δότη· με αλληλά λόγια, η διαδικα-

σία θα είναι μονόδρομη, σε αντίθεση με την ισχύουσα ανωνυμία της δωρεάς γαμετών, η οποία έχει αμφίδρομες συνέπειες τόσο για τους γονείς που επιθυμούν να αποκτήσουν παιδί με ετερόλογη τεχνητή γονιμοποίηση όσο και για τους δότες γεννητικού υλικού (βλ. ενδεικτικά άρθρο 1460 ΑΚ). *δεύτερον*, η άρση της ανωνυμίας δε θα είναι κατά κανόνα αναδρομική, εκτός κι

αν ο δότης συναινέσει υπέρ της αναδρομικότητας (ακόμα όμως και υπό αυτήν την εκδοχή επαφή του δότη με το παιδί ή τα παιδιά που έχουν γεννηθεί από τον ίδιο δε θα μπορεί να υπάρξει, όσο αυτό ή αυτά δεν το επιθυμούν). *τρίτον*, η αποκάλυψη της ταυτότητας του δότη δεν επάγεται καμία νομική συνέπεια σε βάρος του.

Δικαστικές αποφάσεις: ΕΔΔΑ: Υπόθεση Mifsud v. Malta (αριθμός προσφυγής 61243/2008)

ΕΔΔΑ: Υπόθεση Mifsud v. Malta (αριθμός προσφυγής 61243/2008)

Η υποχρέωση από το Δικαστήριο να υποβληθεί κάποιος σε τεστ DNA πατρότητας δεν συνιστά παραβίαση της ιδιωτικής ζωής

Παρουσίαση:
Καλλιόπη Θ. Κηπουρίδου,
Δ.Ν.-Δικηγόρος

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων γεννήθηκε το έτος 1925 και ζούσε στο Δουβλίνο. Το έτος 2017 απεβίωσε και η προσφυγή συνεχίστηκε από τη σύζυγό του. Το Δεκέμβριο του έτους 2012 η γυναίκα Χ, που τότε ήταν 55 χρόνων, επεδίωξε δικαστικά να αναγνωριστεί ο κ. Mifsud ως βιολογικός της πατέρας και αυτό να αναγραφεί στο πιστοποιητικό γέννησής της. Ο κ. Mifsud αρνήθηκε την πατρότητα και η Χ ζήτησε από το δικαστήριο να τον διατάξει να υποβληθεί σε τεστ DNA όπως προβλέπεται σε τέτοιες περιστάσεις από τον Αστικό Κώδικα της Μάλτας (άρθρο 100^Α). Ο κ. Mifsud αντιτάχθηκε σ' αυτό το ενδεχόμενο, επικαλούμενος ότι ο εξαναγκασμός του να υποβληθεί σε αυτό το τεστ συνιστά καταστρατήγηση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ και ζήτησε την παραπομπή του ζητήματος στο Συνταγματικό Δικαστήριο. Ο προσφεύγων αναρωτήθηκε το λόγο που το αίτημα υποβλήθηκε τόσα πολλά χρόνια μετά τη γέννηση της Χ και ισχυρίστηκε ότι λόγω της ηλικίας του το τεστ μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία του. Το Συνταγματικό Δικαστήριο (τόσο σε πρώτο όσο και σε δεύτερο βαθμό) απέρριψε τους ισχυρισμούς του. Μάλιστα, η κρίση του Συνταγματικού Δικαστηρίου βασίστηκε αφενός στο δικαίωμα της Χ να γνωρίζει ποιος είναι

ο πατέρας της και αφετέρου στο γεγονός ότι η διαδικασία στην οποία θα υποβλήθονταν ο κ. Mifsud δεν ήταν ταπεινωτική. Μετά την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου, το αστικό Δικαστήριο ζήτησε να συνεχιστεί η διαδικασία και διέταξε τη διενέργεια του τεστ DNA. Εντέλει, πραγματοποιήθηκε η διαδικασία λήψης DNA και η εξέταση έδειξε ότι η πιθανότητα να είναι αυτός ο πατέρας ήταν 99.9998%. Στις 21/6/2017 το Αστικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι η Χ ήταν βιολογικό παιδί του προσφεύγοντα και διέταξε τον Λεξίαρχο να προβεί στις αναγκαίες αλληλλαγές στη ληξιαρχική πράξη γέννησής της Χ. Ο κ. Mifsud προσέφυγε ενώπιον του ΕΔΔΑ υποστηρίζοντας ότι η πρόβλεψη της νομοθεσίας της Μάλτας να είναι υποχρεωτικό το γενετικό τεστ για την απόδειξη της πατρότητας και ότι αυτό υποχρεώθηκε να κάνει και ο ίδιος ενάντια στη βούλησή του, αντιβαίνει στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι το μέτρο ήταν «σύμφωνο με το νόμο» κατά την έννοια του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ. Επίσης το ΕΔΔΑ έκρινε ότι η επέμβαση εξυπηρετούσε «ένα νόμιμο σκοπό» αυτό της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών της Χ. Το ΕΔΔΑ επικεντρώθηκε κυρίως στο αν τα εθνικά δικαστήρια τήρησαν την αναγκαία ισορροπία μεταξύ της επιθυμίας του κ. Mifsud να μην υποβληθεί σε τεστ DNA, μια διαδικασία που συνιστούσε επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής του ζωής και των δικαιωμάτων της Χ να αποκαλύψει την αλήθεια για μια σημαντική πτυχή της ταυτότητάς της. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι η εθνική νομοθεσία δεν σεβάστηκε την αρχή της ισότητας των όπλων λόγω του χρονικού σημείου στο οποίο διατάχθηκε η χορήγηση δείγματος DNA που ήταν στην αρχή της διαδικασίας αναγνώρισης της πατρότητας και

πριν τα μέρη παρουσιάσουν τα εκατέρωθεν επιχειρήματα για την αναγκαιότητα ενός τέτοιου τεστ αλληλά και λόγω της βαρύτητας που δόθηκε στη συγκεκριμένη απόδειξη. Το τεστ καθόρισε την υπόθεση και αποτελούσε αυτόνομο ποινικό. Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι και τα 2 μέρη υπέβαλαν παρατηρήσεις ενώπιον του Αστικού Δικαστηρίου, ενώ παράλληλα δεν εξέδωσε την απόφαση παρά μόνο αφού το ζήτημα εξετάστηκε και από το Συνταγματικό δικαστήριο. Όσον αφορά το επιχείρημα της αυτοενοχοποίησης το ΕΔΔΑ το απέρριψε καθώς σε κάθε περίπτωση μπορούσε ο προσφεύγων να λάβει μέρος στην όλη διαδικασία, να παρουσιάσει επιχειρήματα και να εξετάσει μάρτυρες. Τέτοιου είδους τεστ δεν αντιβαίνουν στους κανόνες δικαίου και στη φυσική δικαιοσύνη δεδομένου μάλιστα και του νόμιμου σκοπού του Κράτους να ικανοποιήσει τις θετικές υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ απέναντι στην Χ βάσει του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ. Αν και το ΕΔΔΑ δέχθηκε μερικώς το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι το τεστ DNA ήταν υποχρεωτικό, το οποίο όπως απεφάνθη το Συνταγματικό Δικαστήριο, θα μπορούσε να δημιουργήσει ζήτημα υπό το πρίσμα του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, έκρινε ότι ήταν απίθανο να πραγματοποιηθεί αν δεν θεωρούνταν απαραίτητο για τη συγκεκριμένη υπόθεση. Επιπρόσθετα, στη συγκεκριμένη περίπτωση η πραγματοποίηση της γενετικής εξέτασης διεξήχθη μετά από ενδελεχή εξέταση των εθνικών Δικαστηρίων, χωρίς να υπάρχει κάποιο σημάδι ότι ήταν αυθαίρετη ή άδικη. Το ΕΔΔΑ απεφάνθη ότι τα εθνικά Δικαστήρια είχαν προβεί σε δίκαιη εξισορρόπηση των συμφερόντων του προσφεύγοντος να μην υποβληθεί σε τεστ DNA και της Χ να αναγνωριστεί η πατρότητα και έκρινε ομόφωνα ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ.

73ΧΡΟΝΗ ΙΝΔΗ ΓΕΝΝΑ ΔΙΔΥΜΑ

Η Μανγκαγάιμα Γιαραμάτι και ο σύζυγός της, Σιταράμα Ραχαράο, είχαν τη δυστυχία να μην μπορούν να αποκτήσουν παιδιά και να υποφέρουν από κοινωνικό στίγμα. «Με αποκαλούσαν μια κυρία χωρίς παιδιά», είπε στους δημοσιογράφους. «Προσπαθήσαμε πολλές φορές και συμβουλευτήκαμε πολλούς γιατρούς, γι' αυτό τώρα είναι η πιο ευτυχισμένη στιγμή της ζωής μου».

Τα παιδιά συνελήφθησαν με ωάριο δότη και σπέρμα του συζύγου και γεννήθηκαν με καισαρική τομή.

«Δεν νομίζω ότι θα αντιμετωπίσει κάποιο σοβαρό πρόβλημα υγείας μετά τον τοκετό», ανέφερε ο γιατρός της. «Ωστόσο, δεν μπορεί να θηλάσει τα μωρά. Αλλά δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας. Μπορούμε να τροφοδοτήσουμε τα μωρά με το γάλα που λαμβάνεται από την τράπεζα γάλακτος».

Το άτεκνο ζευγάρι είχε σχεδόν εγκαταλείψει την ελπίδα να γίνουν ποτέ γονείς όταν μια 55χρονη γειτόνισσα έμεινε έγκυος αξιοποιώντας τις μεθόδους υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Εμπνευσμένη από το παράδειγμα της, η κ. Yaramati συμβουλευτήκε ειδικό σε θέματα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής ιατρό και άρχισε η θεραπεία.

Όταν ρωτήθηκε ποιος θα φροντίσει τα παιδιά, αν κάτι συνέβαινε στους γονείς τους, ο κ. Rajarao δήλωσε: «Ό, τι είναι να συμβεί θα συμβεί. Είναι όλα στα χέρια του Θεού».

Στο μεταξύ πρέπει να σημειωθεί ότι ο κ. Rajarao υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο την επόμενη του τοκετού ημέρα και νοσηλεύεται.

Πηγή: <https://www.bioedge.org/bioethics/73-year-old-indian-woman-gives-birth-to-twins/13206>

ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΣΕΧΙΑ ΓΕΝΝΑ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ 117 ΗΜΕΡΕΣ

Μια γυναίκα από την Τσεχία γέννησε 117 ημέρες αφότου είχε διαγνωστεί ως εγκεφαλικά νεκρή. Οι γιατροί στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Μπρνο κράτησαν μηχανικά τη γυναίκα ζωντανή για 17 εβδομάδες, ώστε να μπορέσουν να σώσουν το παιδί της. Ένα υγιές κορίτσι γεννήθηκε 15 Αυγούστου με καισαρική τομή.

Η 27χρονη γυναίκα διήνυε την 16η εβδομάδα της κύησης όταν βρέθηκε αναίσθητη, προφανώς μετά από επιληπτική κρίση. Λίγο αργότερα διαγνώθηκε ως εγκεφαλικά νεκρή.

Σύμφωνα με το νοσοκομείο, αυτή η εγκυμοσύνη κατέρριψε τα προηγούμενα δεδομένα κύησης από εγκεφαλικά νεκρή μητέρα. Περίπου 20 παρόμοιες περιπτώσεις έχουν καταγραφεί.

Μετά τον τοκετό, με τον σύζυγό της και τα

άλλα μέλη της οικογένειας παρόντα, οι γιατροί αποσυνέδεσαν τα μηχανήματα υποστήριξης της ζωής της μητέρας και την άφησαν να καταλήξει.

«Ήταν πραγματικά μια εξαιρετική περίπτωση που όλη η οικογένεια υπήρξε ενωμένη ... χωρίς την υποστήριξή τους και το ενδιαφέρον τους, δεν θα είχε τελειώσει με αυτόν τον τρόπο», δήλωσε ο Δρ. Pavel Ventruba, επικεφαλής της γυναικολογικής-μαιευτικής κλινικής του Νοσοκομείου.

Πηγή: <https://www.bioedge.org/bioethics/brain-dead-czech-woman-gives-birth-after-117-days/13205>

ΟΛΛΑΝΔΙΑ: ΑΠΑΛΛΑΧΘΗΚΕ ΓΙΑΤΡΟΣ ΠΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΗ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΤΗ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ ΤΗΣ

Ολλανδικό δικαστήριο απάλληξε σήμερα από όλες τις κατηγορίες μια γιατρό η οποία κατηγορήθηκε ότι το 2016 έκανε ευθανασία σε μια ηλικιωμένη γυναίκα, η οποία έπασχε από Αλτσχάιμερ, χωρίς να βεβαιωθεί προηγουμένως ότι η ασθενής είχε δώσει με σαφήνεια τη συγκατάθεσή της.

Η υπόθεση αυτή ήταν πρωτοφανής στην Ολλανδία, την πρώτη χώρα που νομιμοποίησε την ευθανασία.

Σύμφωνα με τις εισαγγελικές αρχές, η ασθενής, ηλικίας 74 ετών, είχε αρχικά εκφράσει την επιθυμία να της γίνει ευθανασία, όμως στη συνέχεια έδινε αντικρουόμενες ενδείξεις όσον αφορά αυτή την απόφασή της. Η γιατρός, που τότε εργαζόταν σε έναν οίκο ευγηρίας και τα στοιχεία της δεν αποκαλύφθηκαν, κατηγορήθηκε ότι «υπέθεσε ότι η κυρία εξακολουθούσε να θέλει να πεθάνει, χωρίς να το εξακριβώσει».

Η δικαστής Μαριέτε Ρένκβενς έκρινε, ωστόσο, ότι η ασθενής είχε ρητά δηλώσει την επιθυμία της κατά το αρχικό στάδιο της ασθένειάς της και ότι η 68χρονη γιατρός ηγήρησε σύμφωνα με τον νόμο και μάλιστα αφού προηγουμένως συμβουλευτήκε άλλους συναδέλφους της και την οικογένεια της 74χρονης.

«Θεωρούμε ότι, δεδομένου ότι η ασθενής έπασχε από προχωρημένη άνοια, η γιατρός δεν χρειαζόταν να επιβεβαιώσει την επιθυμία της να της γίνει ευθανασία», εξήγησε.

Το ακροατήριο ξέσπασε σε χειροκροτήματα μόλις ανακοινώθηκε η απόφαση. Η υπόθεση αυτή ήταν η αφορμή να ξαναρχίσει στην Ολλανδία η δημόσια συζήτηση για το κατά πόσον οι άνθρωποι που πάσχουν από άνοια μπορούν να αποφασίζουν για την τύχη τους.

«Το δικαστήριο αντιλαμβάνεται ότι η ευθανασία είναι ένα εξαιρετικά ευαίσθητο θέμα»,

πρόσθεσε η δικαστής.

Η ευθανασία επιτρέπεται στην Ολλανδία, αλλά υπό αυστηρούς όρους. Τουλάχιστον δύο γιατροί πρέπει να βεβαιώσουν ότι δεν υπάρχει καμία άλλη εύλογη λύση για τον ασθενή και ότι δεν υπάρχει καμία ελπίδα να βελτιωθεί η κατάστασή του.

Η εισαγγελία υποστήριξε ότι η γιατρός, η οποία σήμερα έχει πλέον βγει στη σύνταξη, έπρεπε να είχε κάνει μια πιο «λεπτομερή» συζήτηση με την ασθενή. Η δικαστής, όμως, απέρριψε την κατηγορία επισημώντας ότι η κατάσταση της 74χρονης ήταν τέτοια που πλέον «τρόμαζε βλέποντας την εικόνα της στον καθρέφτη». «Δεδομένου ότι η ασθενής δεν ήταν πλέον συγκροτημένη, η γιατρός δεν θα μπορούσε να εξαγεί συμπεράσματα συνομιλώντας μαζί της», πρόσθεσε.

«Η πελάτισσά μου δεν ήταν παρούσα στο δικαστήριο, όμως είμαι βέβαιος ότι θα ικανοποιηθεί από την απόφαση», είπε ο συνήγορος της γιατρού, ο Ρόμπερτ-Γιαν βαν Ένεναμ. «Οι δικαστές ήταν σαφείς στην απόφασή τους: ενήργησε με τον ορθό τρόπο. Αλλά η πελάτισσά μου εξακολουθεί να επιμένει ότι η ποινική διαδικασία δεν ήταν ο σωστός τρόπος για να επιλυθεί αυτό το πρόβλημα», κατέληξε.

Μια εκπρόσωπος της εισαγγελίας είπε ότι θα εξετάσουν προσεκτικά την απόφαση ώστε να αποφασίσουν αργότερα εάν θα ασκήσουν έφεση ή όχι.

Στην κατάθεσή της, η γιατρός είχε δηλώσει ότι έβαλε ένα υπνωτικό φάρμακο στον καφέ της ασθενούς για να κοιμηθεί γρήγορα. Στη συνέχεια, ο σύζυγος και το παιδί της την κράτησαν στο κρεβάτι, ενόσω η γιατρός της χορηγούσε τη θανατηφόρα ένεση.

Όταν ενημερώθηκε ότι έπασχε από Αλτσχάιμερ, η ασθενής είχε συντάξει μια γραπτή δήλωση με την οποία ζητούσε να της γίνει ευθανασία και να μην την βάλουν σε ειδικό οίκο ευγηρίας. Ένας γηρύτερος και δύο άλλοι, ανεξάρτητοι γιατροί, επιβεβαίωσαν αργότερα ότι πληρούσε τους όρους που θέτει ο νόμος για την ευθανασία.

Το 2018, 6.126 άνθρωποι αποφάσισαν να καταφύγουν στην ευθανασία στην Ολλανδία. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 4% του συνόλου των θανάτων που καταγράφηκαν πέρσι στη χώρα, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Επιτροπής Επίβλεψης της ευθανασίας.

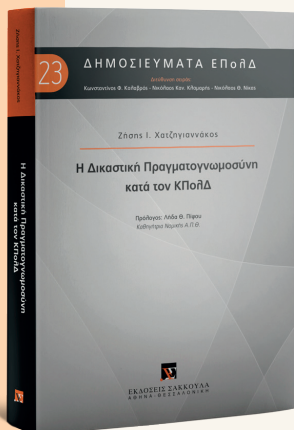
Πηγή: https://amna.gr/health/article/391463/Ollandia-Apallachthike-giatros-pou-katigorithike-gia-euthanasia-se-astheni-choris-na-labei-ti-sugkatathesi-tisrnrn?fbclid=IwAR0wjmWOk6EDZrQv4mN5w8O1ikqGw_UY50tMP04zv4YYtY7Bat5zFKBAbSk

sakkoulasOnline

Η βάση νομικών δεδομένων με το πιο έγκυρο περιεχόμενο

Θεωρία • Νομολογία • Νομοθεσία

sakkoulas-online.gr

Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΠολΔ

Σειρά: Δημοσιεύματα ΕΠολΔ - τ. 23. Διεύθυνση Σειράς: Κωνσταντίνος Φ. Καλαβρός, Νικόλαος Καν. Κλημαρής, Νικόλαος Θ. Νίκας

Πρόλογος: Λήδα Θ. Πίψου, Καθηγήτρια Νομικής ΑΠΘ

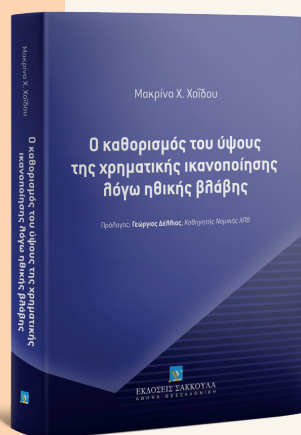
Ζήσης Ι. Χατζηγιαννάκος, Δ.Ν.

ISBN: 978-960-648-158-1 © 2020 ΣΕΛΙΔΕΣ: XXVIII & 414 ΤΙΜΗ: 42,00 €

Στόχος του έργου αυτού, που πραγματεύεται εξαντλητικά τον θεσμό της δικαστικής πραγματογνωμοσύνης στην πολιτική δίκη, είναι η ανάδειξη όλων των ερμηνευτικών ζητημάτων γύρω από τη λειτουργία της, η αποτύπωση και επανεξέταση των θεωρητικών και νομολογιακών σχετικών προσεγγίσεων και η ένταξη της πραγματογνωμοσύνης σε μία ευρύτερη τελολογική ενότητα.

Ειδικότερα, το έργο αποτελείται από οκτώ κεφάλαια, όπου αναλύονται ζητήματα όπως η νομική φύση της πραγματογνωμοσύνης, το αντικείμενο, οι προϋποθέσεις και οι μορφές της. Περαιτέρω, αντικείμενα της μελέτης αυτής αποτελούν οι υποχρεώσεις, οι εξουσίες και τα δικαιώματα του πραγματογνώμονα. Στη συνέχεια, ερευνώνται οι τρόποι απαλλοτρίωσης του πραγματογνώμονα από τα καθήκοντά του και η δικαστική εκτίμηση της πραγματογνωμοσύνης. Επιπλέον, εξετάζονται οι ιδιωτικές γνωμοδοτήσεις, καθώς και οι εκθέσεις των τεχνικών συμβούλων. Η μελέτη ολοκληρώνεται με την εξέταση της ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στις δίκες πατρότητας/μητρότητας και της ψυχιατρικής πραγματογνωμοσύνης στις δίκες δικαστικής συμπαράστασης.

Πρόκειται για ένα έργο με πρωτότυπες αναπτύξεις και κριτικές προσεγγίσεις που συμβάλλει ουσιαστικά στην κατανόηση του θεσμού και προτείνει λύσεις στα εριζόμενα ζητήματα.

Ο ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΎΨΟΥΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΗΘΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ

Πρόλογος: Γιώργος Ι. Δέλλιος, Καθηγητής Νομικής ΑΠΘ

Μακρίνα Χ. Χοΐδου, Δ.Ν., Δικηγόρος

ISBN: 978-960-648-114-7 © 2020 ΣΕΛΙΔΕΣ: XXXVIII & 473 ΤΙΜΗ: 52,00 €

Ο καθορισμός του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης αποτελεί για τον δικαστή της ουσίας σχεδόν καθημερινό πρακτικό ζήτημα, αλλά και πεδίο προβληματισμού ιδίως σε σχέση με την αιτιολόγηση της κρίσης του, κάθε φορά. Και τούτο, διότι η εγγενής δυσχέρεια της χρηματικής αποτίμησης της προσβολής των ηθικών αξιών και του εσωτερικού κόσμου του ανθρώπου, χωρίς νομοθετημένα αντικειμενικά κριτήρια, οδηγεί στην πράξη, όχι σπάνια, σε διαφορετική δικαστική αποτίμηση ομοίων ουσιαστικά περιπτώσεων, με αποτέλεσμα οι σχετικές αποφάσεις να παραμένουν σε σημαντικό βαθμό μη προβλέψιμες ως προς την έκβασή τους και μη ελέγξιμες ως προς την ορθότητά τους. Αναπόφευκτη συνέ-

πεια αυτού αποτελούν οι επανειλημμένες καταδίκες της χώρας μας από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η ανασφάλεια δικαίου και, τελικά, η αμφισβήτηση της ομαλής πραγμάτωσης της συνταγματικής επιταγής για δίκαιη δίκη στο συγκεκριμένο πεδίο.

Μέσω της διύλισης της πλούσιας σχετικής νομολογίας, αλλά και των συναφών θεωρητικών αναπτύξεων, η μελέτη επιχειρεί να εντοπίσει τις κρίσιμες παραμέτρους δικαστικού προσδιορισμού της εύλογης, κάθε φορά, χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης στα δύο σχετικά πεδία του Αστικού Κώδικα, αυτά των άρθρων 59 και 932 ΑΚ.

Στο πρώτο, γενικό, μέρος της μελέτης γίνεται η διερεύνηση του θεσμού της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης και η επισήμανση των ειδικότερων προβλημάτων που εμφανίζονται στην πράξη. Έπεται το δεύτερο, ειδικό, μέρος, στο οποίο αναζητείται ο προσδιορισμός των ειδικότερων κριτηρίων επιμέτρησης του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης. Η μελέτη ολοκληρώνεται με ένα τρίτο μέρος, στο οποίο αναπτύσσεται, με βάση την προηγηθείσα διερεύνηση, ένα σύστημα συνεκτιμητών κριτηρίων, συμβατών με το εσωτερικό αξιολογικό σύστημα της έννομης τάξης, και προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο αυτά επιδρούν στη διαμόρφωση της δικαστικής κρίσης σε κάθε διαφορετικό είδος προσβολής, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην ενίσχυση της ασφάλειας του δικαίου και στην πραγμάτωση του στόχου της δίκαιης δίκης στο πεδίο αυτό.

ΙΑΤΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΒΙΟΗΘΙΚΗ

ISSN: 1791-3934

Το περιοδικό "Ιατρικό Δικαιο και Βιοηθική" είναι μια περιοδική έκδοση από κοινού των ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΣΑΚΚΟΥΛΑ και του Ομίλου Μελέτης Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής.

Ιδιοκτήτης: Εκδόσεις Σάκκουλα (Αθήνα-Θεσσαλονίκη)

Εκδότης και Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
Παναγιώτης Η. Σάκκουλας, Εθνικής Αμύνης 42,
546 21 Θεσσαλονίκη

Διεύθυνση: Επιστάβη Συμεωνίδου-Καστανίδου,
Καθηγήτρια Α.Π.Θ.

Υπεύθυνη Υγίης: Μ. Μπλιανίδου, Δ.Ν.,
Επιστ. Συνεργ. Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Επιστημονικοί Συνεργάτες: Θ. Τροκάνας,

ΣΕΠ Ελληνικό Ανοικτό Παν/μιο, τ. Επίκουρος

Καθηγητής Νομικής Σχολής Ευρωπαϊκού

Παν/μιου Κύπρου, Κ. Κηπουρίδου, Δ.Ν., Δικηγόρος

Παραγωγή: Εκδόσεις Σάκκουλα (Αθήνα-Θεσσαλονίκη)

Για υποβολή εργασιμάτων ή για υποβολή θέματος
απευθύνεστε: Εκδόσεις Σάκκουλα, Εθνικής Αμύνης 42,
ΤΚ 546 21, Θεσσαλονίκη

up' όψη Καθ. κ. Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου,
Περιοδικό "Ιατρικό Δικαιο και Βιοηθική".

kastan@law.auth.gr

<http://medlawbioethics.gr>

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ
ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα

Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ.: 210 33 87 500 - Fax: 210 33 90 075

Θεσσαλονίκη

Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ.: 2310 244 228, 9

Fax: 2310 244 230

Θεσσαλονίκη

Φρόγκων 1 - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ.: 2310 535 381 - Fax: 2310 546 812

www.sakkoulas.gr e-mail: info@sakkoulas.gr